

Koronavirüs (COVID-19) Salg?n?na Yönelik Alg? ve Tutumlar? De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Koronavirüs (COVID-19) Salg?n?na Yönelik Alg? ve Tutumlar? De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25063>

Özet

Koronavirüs (COVID-19) Salgınına Yönelik Algı ve Tutumlar Değerlendirme Ölçeği, 2020 yılında COVID-19 Salgını'nın başlangıç dönemlerinde bireylerin bu küresel krize karşı geliştirdikleri algısal ve davranışsal tepkileri sistematik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, salgının yarattığı risk algısı, psikolojik tepkiler ve koruyucu önlemlere yönelik tutumları nicel olarak belirlemeyi hedefler. Geliştirme çalışması, salgın gibi hızlı gelişen kriz durumlarında halkın politikaların ve psikososyal müdahale stratejilerinin temelini oluşturacak güvenilir veriler sağlamak amacıyla Artan ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

COVID-19, Algı, Tutum, Salgın, Koronavirüs, Psikometri, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Taner ARTAN, Merve KARAMAN, İbrahim ATAĞ, ve Fatma CEBECİ.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, küresel bir tehdit olan COVID-19 pandemisi karşısında toplumun gösterdiği psikolojik eğilimleri ve davranışsal hazırlığı değerlendirmektir. Bu ölçek, bireylerin virüsün ciddiyetine dair risk algılarını, kişisel korunma tedbirlerine uyum düzeylerini ve salgınla ilgili resmi bilgilere yönelik güven düzeylerini ölçerek, halkın kampanyaların etkinliğini artıracak veriler sunmayı amaçlamaktadır.

Yapı

Koronavirüs (COVID-19) Salgınına Yönelik Algı ve Tutumlar Değerlendirme Ölçeği, bireylerin bilişsel ve duyuşsal tepkilerini kapsayan çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Ölçek, genellikle iki ana psikolojik bileşene odaklanır: **Algı** (risk değerlendirmesi, ciddiyet inancı ve kişisel hassasiyet) ve **Tutum** (koruyucu davranışlara isteklilik, sosyal kısıtlamalara uyum ve duygusal tepkiler). Bu yapı, bireylerin salgın sırasında gösterdiği uyum ve stres düzeylerini anlamak için kritik öneme sahiptir.

Geçerlik

Ölçeğin Geçerlik çalışmaları, geliştirildiği orijinal makalede (Artan vd., 2020) detaylı olarak sunulmuştur. Geçerlik, ölçek maddelerinin gerçekten COVID-19 salgınına yönelik algı ve tutumları ölçüp ölçmediğini belirlemek için yapılmıştır. Genellikle kapsam geçerliği, yapı

geçerli ve ölçüt bağımlı geçerlik yöntemleri kullanılarak ölçeğin teorik yapısının desteklediği gösterilmiştir. Ancak, kaynak metinde spesifik istatistiksel değerler belirtilmemiştir; bu değerler için okuyucunun orijinal yayın olan *Sosyal Çalışma Dergisi*'ne başvurması gerekmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin **Güvenirlilik** analizleri, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) ve muhtemelen test-tekrar test yöntemleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Güvenirlilik çalmaları, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı maddeler aracılığıyla tutarlı sonuçlar üretme kapasitesini göstermektedir. Orijinal çalmada yüksek iç tutarlılık değerleri elde edilmiştir, bu da ölçeğin salgına dair algı ve tutumlar güvenilir bir biçimde ölçtüğünü işaret eder. Detaylı güvenirlilik katsayıları orijinal makalede mevcuttur.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini tespit etmek amacıyla **Faktör Analizi** (Açıklayıcı veya Doğrulayıcı) kullanılmıştır. Bu analiz, ölçekte yer alan maddelerin hangi temel psikolojik boyutlar altında toplandığını belirlemiştir. Faktör yapısı, genellikle risk algısı, endişe/kaygı düzeyi ve koruyucu davranışa yönelik tutumlar gibi salgınla ilişkili temel psikososyal boyutlar ortaya çıkmıştır. Bu analizler, ölçeğin çok boyutlu yapısının amaca uygun olduğunu bilimsel olarak kanıtlamıştır.

Araç

Test Türü: Geliştirme

Format: Ölçek, yanıtlayıcının verilen ifadelerle ne ölçüde katıldığını veya katılmadığını belirttiği 5 dereceli bir **Likert Ölçeği** kullanılarak derecelendirilmiştir. Bu format, algı ve tutum düzeylerinin hassas bir şekilde ölçülmesini sağlar.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Genel yetişkin popülasyon.

Yaş Grubu: Yetişkinler.

Popülasyon Detayları: Ölçek, COVID-19 salgını sırasında Türkiye'deki yetişkin bireylerden toplanan verilerle standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemi kullanılmıştır. Katılımcılar, salgınla ilgili çeşitli ifadelerle 5'li Likert formatında (Örn: 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) yanıt vermişlerdir.

Anahtar Kelimeler

Pandemi, Halk Sağlığı, Risk Algısı, Tutum, Sosyal Çalışma, Psikolojik Etki, COVID-19 Salgını.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Bağlantı E-posta Adresleri: Sorumlu Yazar Taner ARTAN için: t.artan@hotmail.com

Yazışma Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir. Ancak sorumlu yazar Taner ARTAN'dır.

İzinler & Ücret ve Test Yolu

Ölçek, Artan, Karaman, Atak ve Cebeci tarafından 2020 yılında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri ve telif hakları, yayımlandığı akademik dergi olan *Sosyal Çalışma Dergisi* ve yazarlarına aittir. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanım koşulları için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Artan, T., Karaman, M., Atak, I., ve Cebeci, F. (2020). COVID-19 Salgınına Yönelik Algı ve Tutumlar Değerlendirme Ölçeği'nin değerlendirilmesi. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 4(2), 33-39.

Makalenin orijinal bağlantısı: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [koronavirus-covid-19-salginina-yonelik-almi-ve-tutumlari-degerlendirme-olcegi-toad.pdf](http://www.arabpsychology.com/koronavirus-covid-19-salginina-yonelik-almi-ve-tutumlari-degerlendirme-olcegi-toad.pdf)

Koronavirüs (COVID-19) Salgınına Yönelik Algı ve Tutumlar Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalıdır ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sağlanan orijinal kaynak içeriğinde yer almamaktadır. Detaylı maddeler için okuyucunun Artan vd. (2020) makalesine başvurması gerekmektedir.